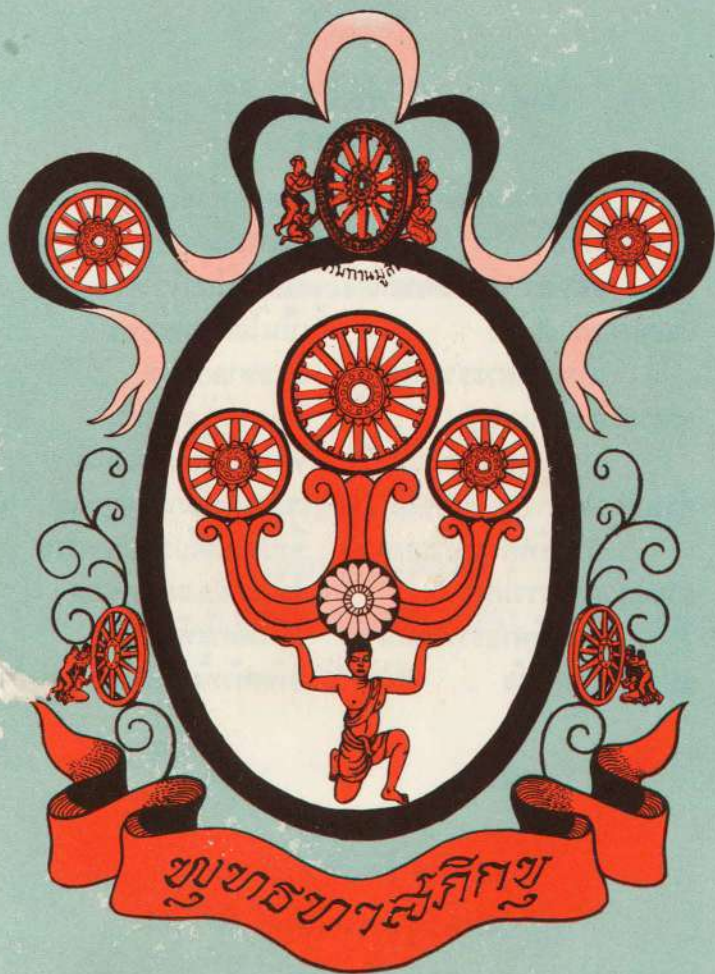

พระพุทธคุณค่ากลอน

โดย

อุทิศนา

จักรธรรมะมัลย์	จะหมนท้าวทั้งราชตรี
แผ่ธรรมะรังษี	ตามพระพุทธรูปประสงค์ ฯ
มันหมายจะเสริมศาสน์	สถาปนโลกให้อยู่ยัง
ปลอดภัยพินาศ, คง	เป็นโลกศุขสถาพร ฯ
หากแล้งพระธรรมญาณ	อันธพาลกลีบร
จะครองโลกเป็นอากร	ให้แล้วลุ้สเตรัจฉาน ฯ
จะทกขันทงคินวัน	พิฆาตกนบมีประมาณ
ด้วยเหตุหังการ	เข้าครองโลกวิโยคธรรม ฯ
บรรษัทพระพุทธรองค์	จึงประสงค์ประกอบกรรม
ตามแนวพระธรรมนำ	ให้โลกผองผ่องพินัย ฯ
เผยแผ่พระธรรมทาน	ให้ไพศาลพิชิตชัย
แปดหมื่นสี่พันนัย	อุทิศท้าวทั้งราชตรี ฯ

พ.ท.

๒๕๒๓

คำกลอน

พุทธนวารหคุณ ๙ บท

และ

อุบาสีพระพุทธรคุณ ๑๐๐ บท

[ชุดหมอนลับ อันดับ ๑]

ของ

พุทธทาสภิกขุ

บทสรุปคำบรรยาย

ที่ สวนโมกขพลาราม, ไชยา

พ.ศ. ๒๕๒๐

ศรัทธาบริจาค

ของ อุบาสิกาวัลย์ นานายน

พิมพ์ครั้งที่ ๔/๕,๐๐๐ ฉบับ

ที่ระลึก ๕๐ ปีสวนโมกข์ วิสาขบูชา ๒๕๒๕

1875

W. W. BENTLEY & CO.

1875

W. W. BENTLEY & CO.

W. W. BENTLEY & CO.

W. W. BENTLEY & CO.

W. W. BENTLEY & CO.

W. W. BENTLEY & CO.

W. W. BENTLEY & CO.

W. W. BENTLEY & CO.

W. W. BENTLEY & CO.

W. W. BENTLEY & CO.

W. W. BENTLEY & CO.

1875

W. W. BENTLEY & CO.

W. W. BENTLEY & CO.

W. W. BENTLEY & CO.

คำปรารภ

ในวันวันวิสาขบูชา พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นวันครบรอบ ๕๐ ปี ของสวนโมกขพลาราม และต่อจากนั้นมีนางข้าพเจ้าใคร่จะทำบุญวันเกิด ด้วยการพิมพ์หนังสือส่งเสริมการปฏิบัติธรรม แจกเป็นมิตรพลี จึงได้เลือกบทประพันธ์ของท่านอาจารย์พุทธทาสภิกขุ ฉบับที่ทางสวนอุสมมูลนิธิต์และสวนโมกขพลารามได้จัดพิมพ์เป็นหนังสือชุดหมื่นล้านมาแล้ว ใช้ชื่อว่าพระพุทธคุณคำกลอน มาตีพิมพ์อีกครั้งหนึ่งจำนวน ๕ พันฉบับ สำหรับถวายท่านอาจารย์พุทธทาส สำหรับแจกเป็นบรรณาการที่ระลึกวัน ๕๐ ปีสวนโมกข์ด้วย และพิมพ์อีกจำนวน ๕ พัน ร่วมกับหนังสือชุดทำวัตรสวดมนต์ของคณะปฏิบัติธรรมเขาสวนหลวง

ทั้งนี้ด้วยความรู้สึกรำลึกถึงพระคุณธรรมของสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าได้อย่างซาบซึ้ง และแจ่มชัดในใจยิ่ง ในเมื่อได้อ่านคำประพันธ์ที่ท่านอาจารย์พรรณนาไว้ จึงขอกราบรำลึกบูชาพระคุณของท่านอาจารย์ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ส่วนการจัดพิมพ์ครั้งนี้ ทางสวนอุศุมมูลนิธิได้
ช่วยจัดการ เริ่มตั้งแต่ตรวจแก้ต้นฉบับ และอื่นๆ จนสำเร็จ

ขอให้ท่านผู้ได้รับแจกหนังสือนี้ จงได้พบธรรมรส
แห่งบทประพันธ์ ทั้งโดยอรรถพญฺชนะ เป็นกำลังใจให้
ศึกษาประพศิปุบติธรรม จนเกิด มรรคผล คลพระนิพพาน
เทอญ.

วัลย์ นานายน

ผู้ปฏิบัติธรรม ณ เขาสวนหลวง

อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

คำชี้แจง

หนังสือพุทธคุณคำกลอนนี้ พิมพ์ขึ้นสำหรับเยาวชนจะ
ได้ใช้เป็นบทร้องเพลงไทยเดิม, เป็นการวางรากสำหรับจะได้
ศึกษา เข้าใจ และรู้จักพระองค์มากขึ้น เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่
โดยไม่ยาก เพื่อจะเป็นผู้มั่นคงในพระศาสนา.

สำหรับผู้ใหญ่โดยทั่วไปนั้น จะได้ท่องจำไว้เป็นบท
พิจารณาพระคุณที่ละบทๆ ให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง ผ่องใสลงไป
ในความรู้สึก เป็นพุทธานุสสติที่สามารถแสดงธรรมะข้อใดข้อหนึ่ง
ให้เหมาะแก่การจับปัญหาของตนๆ ได้โดยง่าย หรือทันที.
พร้อมกันนั้น ก็จะช่วยสร้างศรัทธาประสาธะ ยิ่งๆขึ้นไป จนเป็น
อเวจีปัสสัทธิา ชนิดที่เรียกว่า ไม่มีการถอยหลังจากพระสัทธรรม.

สำหรับนักศึกษาปัญญาชนโดยเฉพาะนั้น จะสามารถ
ศึกษาความหมายอันละเอียดเฉพาะบท อย่างลึกซึ้ง จนรู้จักพระ-
องค์อย่างชัดแจ้ง ว่าทรงเป็นบุคคลพิเศษอย่างไร ได้รับประโยชน์
อย่างยิ่ง ในการที่จะสามารถดำเนินตามรอยพระองค์ไปได้อย่างไร.

ขอให้ผู้ที่ได้รับไปแต่ละท่าน จงพยายามทำให้ได้รับผล
โดยควรแก่จริตนิสสัยของตนๆ จงทุกท่านเถิด.

ผู้จัดพิมพ์

พุทธนวารหคุณ

หัวข้อคำบรรยาย

พระพุทธคุณ ๙ บท

บรรยาย ณ สวนโมกขพลาราม พ.ศ. ๒๕๒๐

อรห

สมมาสมพุทโธ

วิชาจรณสมปนโน

สุคโต

โลกวิทู

อนุตตโร ปุริสทมมสารถิ

สตถา เทวมนุสฺसान

พุทโธ

ภควา

UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 551

LECTURE NOTES

1951

BY

ROBERT H. FERRY

AND

FRANK J. WELLS

CHICAGO, ILLINOIS

1951

PHYSICS

551

คำกลอน

พุทธนวารหฤศณ ๙ บท

บทสรุปคำบรรยาย ระหว่างวันที่ ๒ เมษายน

ถึงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๒๐

บทที่ ๑. อรหันต์

โอ้พระองค์ ทรงเป็นพระ อรหันต์
เพราะประทาน กิเลส - สวะหาย
เหตุแห่งทุกข์ ไหลล้น ไม่กลับกลาย
ทุกข์จึงวาย ดายไป ไม่กลับคืน.

กิเลสวัฏฏ์ ถูกขจัด ทลายลง
วัฏฏ์ทวงง หักกระจาย ไม่อาจฝัน -
หมุ่นต่อไป จึงได้ หยุด - เย็น - ยืน
ควรชมชื่น ว่าท่านรอด เป็นยอดคน.

ยอดมนุษย์ สูงสุด ด้วยคุณธรรม
อยู่เหนือกรรม เหนือเหตุ และเหนือผล
ถึงความว่าง ห่างทั่ว จากตัวตน
นิรมล นิรทุกข์ วิมุกต์มवल.

บทที่ ๒. สมมาสมพุทโธ.

โอ้พระองค์ ทรงเป็น พระสัมมา-
 สัมพุทธะ ศาสดา ทุกกระสวน
 รู้โดยชอบ พร้อมครบ จบกระบวน
 โดยพระองค์ เองล้วน ไร้ครุบา.

ทรงแจ่มแจ้ง ทางตลอด อริยสัจจ์
 สามัญญลักษณะ ประจักษ์ชัด ตัดโมหา
 ปฏิจจ— สมุปปา— ทธัมมา
 อสังขตะ สังขตา ประจักษ์จริง.

สัพพัญญู รู้แจ้ง ทกแหล่งธรรม
 อาศัยอำ— นางตรัส— รุขิง
 ทรงมหิท— ธิปัญญา ทำให้ติง
 มาร พรหม วัง หนีหน้า ไม่ทำอะไร.

บทที่ ๓. วิชชาจรณสมปnunโน.

โอ้พระองค์ ทรงสมบุรณ์ ด้วยวิชา
 และจรณะ ปฏิปทา อันยิ่งใหญ่
 ทั้งสองธรรม สัมพันธ์ แก่กันไป
 มีผลได้ ถึงวิมุตติ สุดพรรณนา.

เพื่อความเป็น พระสัมพุทธ สุตประเสริฐ
 ที่สามารถ ก่อกำเนิด พระศาสนา
 ทำหน้าที่ รื้อขน เวไนยยา
 เพราะวิชา— จรณะ— สัมปันโน.

สมัยนี้ เรียกว่ามี ทั้งเทคนิค
 และเทคนิค เชี่ยวชาญ ชำนาญ
 วิชาการ วิธีการ ญาณภิชโย
 มอขมโน นมัสการ สมานใจ.

บทที่ ๔. สุกโต.

โอ้พระองค์ ทรงพระนาม พระสุคต
 เพราะถึงบท อันสูงสุด เป็นวิสัย
 ชั้นโลกุตร์ หลุดพ้น จากวัฏฏ์ตรัย
 อภิไชย เกิดขึ้นมา ว่า “ไปดี”

หรือ “ถึงดี” คือถึงที่ แห่งนิพพาน
 ดับกิเลส ในสันดาน ทุกวิถี
 ถึงสภาพ นิรันดร นามกรมี
 ไพเราะดี ว่า “มหา สุกฤตดา”.

อีกนามหนึ่ง ซึ่งไม่คุ้น หูคนมัก
ถ้าประจักษ์ ก็เรียกว่า ถึง “ตถา”
เพราะไม่เปลี่ยนแปลงอย่างไร ไรเวลา
ใครถึงแล้ว ก็เรียกว่า “ผู้ไปดี”.

บทที่ ๕. โลกวิทู.

ไอ้พระองค์ ทรงสมัญญา โลกวิทู
ทรงหยั่งรู้ โลกธาตุ ทุกวिति
แม้จิตร พิศดาร ปานมณี
ก็ไม่มี ส่วนที่ น่าติดพัน.

ทรงทราบโลก และเหตุ ให้เกิดโลก
ความดับโลก และทางถึง ความดับนั้น
อยู่ในกาย มีชีวา นำอศัจรรย์
รวมด้วยกัน อยู่ที่คู่ อายตนา.

สัตว์โลกเกิด อยู่ในคู่ อายตนะ
หลงตะกละ ทุกข์แสดง อย่างแรงกล้า
ส่วนพระองค์ ทรงสภาพ เหนือโลกา
เพราะรู้โลก จนเรียกว่า โลกวิทู.

บทที่ ๖. อนุตตโร ปุริสทมมสารถิ.

โอ้พระองค์ ทรงสมญา ยอดสารถิ
 เพราะฝึกสัตว์ ที่พอมิ นิสสัยอยู่
 พอฝึกได้ ต่างต่างกัน ตามชั้นคุณ
 ฝึกแล้วรู้ ถอนพราก จากวัฏฏ์วน.

เพราะพระองค์ ทรงเป็น สัพพัญญู
 ทรงล่วงรู้ วิสัยสัตว์ ไม่ขัดสน —
 ปาฏิหาริย์ ดกใจสัตว์ ถนัดจน —
 ย่อมจำนน ดำเนินตาม พระองค์มา.

ออกจากโลก พันโลก หมดโตกศัลย์
 เป็นอรหันต์ ยอดสุด มนุสสา
 ประทานสิ่ง สูงเหลือ เหนือโลกา
 คือมรรคา พระนิพพาน ผ่านพ้นตาย.

บทที่ ๗. สตุถา เทวมนุสฺसानิ.

โอ้พระองค์ ทรงเป็น พระศาสดา
 ของเทวา และมนุษย์ มีจุดหมาย
 สอนให้พ้น ทุกข์ภัย ทั้งใจกาย
 ถึงระดับ สุดท้าย สิ้นทุกข์เลย.

เทพกามา ฐปา อฐปา
 มีสุขอย่าง โลกียา หลงเสวย
 ยังมีทุกข์ เพราะยึดมั่น กันอย่างเคย
 ทรงเปิดเผย สุขโลกุตร์ วิมุตติไป.

พวกมนุษย์ อุตลุด ในแหล่งทุกข์
 บ้างล้มลุก ในอบาย ยิ่งร้ายใหญ่
 ทรงเปิดเผย สุขโลกุตร์ สุตทุกข์ภัย
 หมดทุกข์ได้ ทั้งเทวดา แลมนุษย์.

บทที่ ๘. พุทฺโธ.

โอ้พระองค์ ทรงพระนาม ว่าพุทธะ
 ทรงทราบ ธรรมสัจจะ อันสูงสุด
 สามารถสั่ง สอนวิถี แห่งวิมุตติ
 ลุโลกุตร์ วัระงับ ดับทุกข์ตน.

อีกพุทธะ มีอัตถะ ว่า “ผู้ตื่น”
 อย่างสดชื่น จากความหลับ ที่สับสน
 สามารถปลุก สัตว์ทั้งหลาย ได้ตื่นจน
 ไม่มีมณห์ ด้วยกิเลส— นิทรา.

อีกพุทธะ มีอัสตะ ว่า “เบิกบาน”
 เมฆหมอกไม้ พ้องพาน สักนิตหนา
 จึงสไต สุกปลั่ง ดั่งจันทร์รา
 เพ็ญนภา ผ่องพิไล ไร่ละออง.

บทที่ ๙. ภควา.

โอ้พระองค์ ทรงนาม ภควา
 เพราะหนั้นหนา ด้วยภักดี— ยธรรมผอง
 คือความดี มีอยู่ ทุกหมุกอง
 ไม่มีพร่อง มีเปลี่ยน เสถียรธรรม.

อนึ่งพระองค์ ทรงนาม ภควา
 เพราะแจกธรรม แก่ประชา เพื่ออุปถัมภ์
 ให้หมู่สัตว์ พันวิภูฏี แห่งวงกรรม
 ไม่ชักนำ ภพใหม่ ให้ติดตาม.

อนึ่งพระองค์ ทรงนาม ภควา
 ที่คบหา แห่งสัตว์ ในภพสาม
 ได้เป็นที่ พึงพา พยายาม
 มีโชคงาม ตามพระองค์ ทรงภักดีธรรม.

พุทธสตารหคุณ

หัวข้อบาลีคำบรรยาย อุบัติพุทธคุณ ๑๐๐ บท

บรรยาย ณ สวนโมกขพลาราม พ.ศ. ๒๕๒๐

๑. ธีโร	๒. วิคตโมโห
๓. ปภินุชนีโล	๔. วิชิตวิชโย
๕. อนินโฆ	๖. สุตสมจิตโต
๗. พุทธสีโล	๘. สาธูปญโย
๙. เวสมนตาโร	๑๐. วิมโล
๑๑. อภยงกถิ	๑๒. ตุสสิต
๑๓. วนตโลกามิส	๑๔. มุทิต
๑๕. กตสมโณ	๑๖. มนุโซ
๑๗. อนนติมสรโร	๑๘. นโร
๑๙. อโนปโม	๒๐. วัโร
๒๑. อสสโย	๒๒. กุสโล
๒๓. เวนยโก	๒๔. สาราถิวโร

๒๕. อนุตฺตโร	๒๖. รุจิรธมฺโม
๒๗. นิกกงฺโข	๒๘. ปภาสกโร
๒๙. มานจฺฉิโท	๓๐. วีโร
๓๑. นิสฺสโร	๓๒. อปฺปเมยฺโย
๓๓. คมภีโร	๓๔. โมนปฺปตฺโต
๓๕. เขมกฺกโร	๓๖. เวโท
๓๗. ธมฺมกฺโข	๓๘. สุตฺตฺโต
๓๙. สงฺกาคิโค	๔๐. มุตฺโต
๔๑. นาโค	๔๒. ปนฺตเสโน
๔๓. ขีณสยฺโยชโน	๔๔. วิมุตฺโต
๔๕. ปฏิมนฺตโก	๔๖. โมนโน
๔๗. ปนฺนชฺโช	๔๘. วิตฺตราโค
๔๙. ทนฺโต	๕๐. นิปฺปปญฺโจ
๕๑. อีสิตตฺตโม	๕๒. อกฺโข
๕๓. เตวฺชฺโช	๕๔. พุรฺหมสฺตฺโต
๕๕. นฺหาคโก	๕๖. ปทโก
๕๗. ปสฺสทฺโธ	๕๘. วิทิตฺตเวโท
๕๙. ปุรินฺทโท	๖๐. สกโก
๖๑. อริโย	๖๒. ภาวิตตฺโต

๖๓. ปตฺตติปฺตโต	๖๔. เวชฺชยากรโณ
๖๕. สติมา	๖๖. วิปสฺสี
๖๗. อนภินโต	๖๘. โน อปณโต
๖๙. อาเนช	๗๐. วสิปฺตโต
๗๑. สมฺมคฺคโต	๗๒. ฉายี
๗๓. อนนฺคตฺตโร	๗๔. สุกฺโข
๗๕. อสิโต	๗๖. อปฺปภีโต
๗๗. ปวิวิตฺโต	๗๘. อคฺคปฺตโต
๗๙. ตินฺโณ	๘๐. ดารยฺนโต
๘๑. สนฺโต	๘๒. ภูริปญฺโณ
๘๓. มหาปญฺโณ	๘๔. วิตโลโก
๘๕. ตถาคโต	๘๖. สุกฺโต
๘๗. อปฺปปฏิปฺคฺคโล	๘๘. อสโม
๘๙. วิสารโท	๙๐. นิปฺโณ
๙๑. ตณฺหจฺฉิทฺโท	๙๒. พุกฺโข
๙๓. วิตฺฐโม	๙๔. อนฺุปลิตฺโต
๙๕. อาหุเนยฺโย	๙๖. ยกฺโข
๙๗. อุตฺตมปฺคฺคโล	๙๘. อตุโล
๙๙. มหนฺโต	๑๐๐. ยสคฺคปฺตโต

คำกลอน

อุปมาลีพุทธคุณ ๑๐๐ บท

บทสรุปคำบรรยายระหว่างวันที่ ๓๐ เมษายน

ถึงวันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๐

ธีรบรรค ที่หนึ่ง

๑. ธีโร.

ไอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าธีโร
เพราะภียโย ด้วยปัญญา อันกล้าแข็ง
ดุดัง บ้อมปราการ อันเกรียงแกร่ง
และปราดเปรื่อง เรื่องเจาะแทง กิเลสมลาย.

๒. วิคตโมโห.

ไอ้พระองค์ ทรงปราศ จากโมหะ
ปัญญาจักษุ แจ่มกระจ่าง และเฉิดฉาย
ทรงเห็นชัด สัปายะ และอบาย
มีธรรมกาย เป็นพระองค์ ทรงความงาม.

๓. ปกิณุนซีโล.

ไอ้พระองค์ ทรงหัก ซึ่งเสนาเขื่อน
 เคยตรึงจิต ไม่เขยื้อน ในภพสาม
 ทั้งในรูป และอรูปร หรือกองกาม
 ไม่ติดตาม ตรึงจิต สักนิดเดียว.

๔. วิชิตวิชโย.

ไอ้พระองค์ ทรงพิชิต ได้พิชัย
 แก่หมู่มาร น้อยใหญ่, ไม่หวาดเสียว
 ไม่กลับแพ้ แก่อะไร เรื่อยไปเที่ยว
 ไม่ข้องเกี่ยว กับบ่วงมาร สถานใด.

๕. อนินโฆ.

ไอ้พระองค์ ทรงสมญา อนินโฆ
 ปริสุทฺโธ จากสิ่ง กระทบให้—
 ต้องทุกขยาก ลำบาก แห่งผากใจ
 มีพระทัย หยุดเย็น เป็นนิพพาน.

๖. สุตมจิตโต.

โอ้พระองค์ ทรงมีจิต สม่่าเสมอ
ไม่ล่อหลุบ ฟุบเพื่อ อย่างชาวบ้าน
อนุสัย ไม่เหลืออยู่ ในสันดาน
อาสวะ ไม่มีผ่าน เข้าออกเลย.

๗. พุทธสีโล.

โอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าพุทธศีล
มีระบิล พุทธภาพ ที่เปิดเผย
ทั้งปกติ มิแปรเปลี่ยน เพี้ยนจากเคย
พวกเราเอ๋ย เปลี่ยนเรื่อยไป ไม่อยู่คง.

๘. สาธูปญโย.

โอ้พระองค์ ทรงสา— ธูปัญญา
ที่มั่นคง แก่กล้า ไม่ไหลหลง
สำเร็จประโยชน์ แจ่มกระจ่าง เป็นทางตรง
ดียิ่งยง ตรงเหลือ เพื่อนิพพาน.

๙. เวสมนฺตาโร.

โอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าผู้ข้าม
ซึ่งขวากหนาม ยิ่งใหญ่ ในสงสาร
ทั้งดีชั่ว บุญบาป หยาบตระการ
ล้วนกัณดาร ขรุขระ ทรงละไป.

๑๐. วิมโล.

โอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าวิมล
เพราะผ่องพัน กิเลส — สวานุสัย
ไม่แปดเปื้อน เปื่อยพัง ทั้งนอกใน
มีกายา วาจาใจ ไม่ปฏิกุล.

สรุปรวรรค ๑.

ทั้งฉลาด ทั้งสะอาด เป็นปราชญ์แท้
กิเลสแม้ กิเลสลูก ประยুক্ত์สูญ
ไม่มีปรุง จึงไม่มี ปฏิกุล
บริบูรณ์ บริสุทธิ์ หยุดวายเวียน.

อกถังกถัวรรค ที่สอง

๑๑. อกถงกถั.

ไอ้พระองค์ ทรงพระนาม อกถังกถั
 เพราะไม่มี ข้อสงสัย ต้องไต่ถาม
 เรื่องดับทุกข์ ได้อย่างไร ไม่มีควม—
 สงสัยตาม ที่คนเรา เผ่าละเมอ.

๑๒. ตุสิโต.

ไอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าผู้อ้อม
 เพราะความปรีม อยู่ด้วยธรรม สม่่าเสมอ
 ไม่มีกิเลส ที่เป็นเหตุ ให้ทะเยอ—
 ทะยานเห่อ หิวอะไร ไม่รู้พอ.

๑๓. วนุตโลกามิส.

ไอ้พระองค์ ทรงกาย ซึ่งอามิส
 เครื่องย้อมติด น้อยใหญ่ ไม่เหลือหลอ
 อิกฐารมณฺ์ ไตไต ไม่อาจรอ
 หรือหลอกล่อ ดวงใจ ให้ติดตั้ง.

๑๔. มุกีโต.

ไอ้พระองค์ ทรงมี มุกีตา
 ความอ่อนโยน นานา เพราะว่าหวัง
 จะเป็นมิตร แก่ปวงสัตว์ จัดประดั่ง
 ให้โลกหยั่ง สู่สภาพ ภารดร.

๑๕. กตสมโณ.

ไอ้พระองค์ ทรงสำเร็จ เป็นอย่างดี
 ในหน้าที่ สมณะ ลือกระฉ่อน
 สงบเย็น เป็นนิพพาน อุดมพร
 ไม่มีร้อน แต่สักกนิท หมดพิษเลย

๑๖. มนุไซ.

ไอ้พระองค์ ทรงกำเนิด แต่มนุ
 เป็นมนุ กว่ามนุ ผู้เปิดเผย—
 ธรรมศาสตร์ แห่งโลกุตร์ สุดเปรียบเปรย
 ว่าใครเคย พบธรรมใด ใหญ่เปรียบปาน.

๑๗. อนติมสรีโร.

โอ้พระองค์ ทรงประกาศ ชาติสุดท้าย
ไม่เวียนว่าย อีกต่อไป ในสงสาร
ดับกิเลส อัดตาทาย ได้นิพพาน
ไม่มีการ ก่อร่าง สร้างภพใด.

๑๘. นโร.

โอ้พระองค์ ทรงสมญา นระระแท้
เพราะเปี่ยมแปล้ นรธรรม ล้ำสัตว์ไหน
สามารถนำ สัตว์ทั้งหลาย ไปได้ไกล
จากกิเลส ทุกข์ภัย ได้นิพพาน.

๑๙. อโนปโม.

โอ้พระองค์ ทรงสมญา อโนปะโม
เพราะความเป็น สัมพุทโธ ในทุกสถาน
สมบูรณ์ด้วย เหตุและผล พ้นประมาณ
สมบูรณ์ญาณ ไม่มีอะไร ให้อุปมา.

๒๐. วิรุโศ.

โอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าวิรุช
 เพราะทรงสลัด จากฐลี กิเลส
 ไม่ฟุ้งออก ไม่ฟุ้งเข้า ไม่เนามนา
 เพราะอวิชา ถูกทำลาย ให้สิ้นไป.

สรุปรวรค ๒

ทั้งสะอาด ทั้งฉลาด ทั้งเมตตา
 มากจนเหลือ อุปมา อย่างไรไหว
 ทั้งเทวา มานุษย์ วิมุติไกล
 อยู่ในโลก ไม่มีภัย ในโลกดวง.

อสังขยวรรค ที่สาม

๒๑. อสังขโย.

โอ้พระองค์ ทรงสมญา อสังขโย
 เพราะความเป็น สัมพุทฺโธ สันสงสัย
 ทรงทราบสิ่ง ควรทราบ เสร็จสิ้นไป
 ไม่เหลือไว้ ให้กังขา ทุกกรณี.

๒๒. กุสโล.

โอ้พระองค์ ทรงพระนาม กุสโล
 ทรงเติบโต ด้วยกุศล จนเต็มที
 ทรงถือเอา เป็นบัญญัติ บารมี
 สามารถที่ ทลายกิเลส เจตกระเจาย.

๒๓. เวนยโก.

โอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าผู้นำ
 สัตว์สิ้นสุด แห่งกรรม วิบากหาย
 สู่อุสภาพ แสนวิเศษ สะดวกตาย
 คือนำให้ หลุดรอด ยอดผู้นำ.

๒๔. สารถิวโร.

โอ้พระองค์ ทรงสมญา สารถิประเสริฐ
 ทรงฝึกจิต พันเกิด แก่ตาย มีหน้า—
 ทรงฝึกสัตว์ ปฏิบัติ อยู่เหนือกรรม
 อยู่เหนืออำนาจ— นางกิเลส วิเศษงาน.

๒๕. อนุตตโร.

โอ้พระองค์ ทรงสมญา อนุตตโร
 ไม่อวดโอ้ แต่ยิ่งล้ำ ด้วยธรรมสาร
 ศีลสมาธิ ปัญญา วิมุตติญาณ
 บริสุทธิ์ ปริมาณ มากกว่าใคร.

๒๖. รุจิรธมโม.

โอ้พระองค์ ทรงมี ธรรมรส
 ที่ปรากฏ แก่สัตว์ ทุกวิสัย
 ล้วนชื่นชม บรมธรรม ล้ำเลิศนัย
 ทุกดวงใจ ชื่นชม บรมธรรม.

๒๗. นิกงโข.

โอ้พระองค์ ทรงสิ้น สุดกังขา
 เพราะปัญญา ช่วยชุบ อุปถัมภ์
 หมดสงสัย ในกิเลส และในกรรม
 ที่อาจนำ ให้เวียนว่าย ในวัฏฏ์วน.

๒๘. ปภาสกโร.

โอ้พระองค์ ทรงสมญา ประภากร
 รังสีธรรม ประภัสสร ทุกแห่งหน
 สัตว์ทั้งหลาย ได้รับแสง แห่งธรรม, ยล—
 หนทางตน ถูกต้อง คลองนิพพาน.

๒๙. มานจฺฉิโท.

โอ้พระองค์ ทรงตัด ซึ่งมานะ
 ได้ทรงละ ความหมายมั่น ทุกชั้นฐาน
 ไม่มีตน วนอยู่ ใน“ประมาณ”
 ว่าดีแล้ว หรือสมาน เสมอกัน.

๓๐. วีโร.

ไอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าวีโร
 มีวีรธรรม นำไพล่ จากโมหันท์
 ไม่รู้หวาด หวั่นไหว อะไรกัน
 จึ่งฟาดฟัน กิเลสมาร โลงล่านไป.

สรุปรวรรค ๓.

ทั้งสามารด ทั้งฉลาด ทั้งบริสุทธิ์
 มวลมนุษย์ และเทวา ได้อาศัย —
 พระองค์เป็น ผู้นำ ข้ามวัฏฏ์ภัย
 กรรมกระษัย ไตรภพสูญ อาคูรมลาย.

นิสภวรรค ที่สี่

๓๑. นิสโภ.

โอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่านิสโภ
เป็นอัคโค เพราะว่าเลิศ ด้วยจิตสูง
เป็นเสฏโฐ ประเสริฐนัก เรื่องชกจูง
เป็นเชฏโฐ คือจำฝูง สัตว์เวไนย.

๓๒. อปฺปเมโย.

โอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าอดุลย์
เพราะทรงคุณ อันใครใคร ไม่วัดได้
ไม่อาจทำ อุปมา กันทำไร
สุดวิสัย ไซ้ประมาณ การค้ำนี้.

๓๓. คมภีโร.

โอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าคมภีร์
เพราะทรงมี ธรรมสภาพ เกินซาบซึ่ง
ทรงทราบธรรม ลึกล้ำ เกินรำพึง
ทรงลู่ถึง ธรรมลึก เกินตรีกตรอง.

๓๔. โมนปุดโต.

โอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าโมนปัตต์
 มีโมนธรรม กำจัด สิ่งเศร้าหมอง
 ควบคุมจิต วิศิษฐ์ได้ ดั่งใจปอง
 ตามทำนอง มุนิมุนี ที่โลกถือ.

๓๕. เขมวกโร.

โอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าเขมกร
 เพราะทรงสอน เวไนยสัตว์ ตัดยึดถือ
 เกษมจาก สรรพพิษ กิตติระบือ
 ได้มีชื่อ ว่าศิษย์พระ เขมกร.

๓๖. เวโท.

โอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าทรงเวท
 เพราะทรงเดช เรืองแสง ดั่งแผลงศร
 ขจัดเสีย ซึ่งโมหันธ์ ทุกขั้นตอน
 ไม่กลับย้อน มาคลุ้มสั่ว วิบัติไกล.

๓๗. ธรรมภูโจ.

ไอ้พระองค์ ทรงพระนาม ธรรมภูโจ
 ดำรงอยู่ อย่างอ้าโอ้ ตามวิสัย—
 ผู้ลถึง โลกุตร์ หลุดอาลัย—
 อันยิ่งใหญ่ ในตัวเอง ทุกเพรงกาล.

๓๘. สุสังวัตตโต.

ไอ้องค์พระ บรมครู สุสังวัตตโต
 ผู้ทรงอิต— ตภาพธรรม ลาสังขาร
 ไม่มีตน ใดด้วย อุปาทาน
 ชัชวาลัย จากกิเลส เหตุจัดดี.

๓๙. สงคาคิโค.

ไอ้พระองค์ ทรงเป็น สงคาคิโค
 มีมโน ก้าวออก นอกวิถี—
 แห่งวิภูษะ พันทัว ทั้งชั่วดี
 จึงไม่มี เครื่องข้อง ยึดครองใจ.

๔๐. มุตโต.

โอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่ามุตโต
 เพราะพันหลุด ผุดไผ่ จากวิสัย
 แห่งโลกีย์ กลายเป็น โลกุตร์ไป
 จึ่งว่างไกล จากตนตัว เครื่องพัวพัน.

สรุปรวรรค ๔.

ทั้งฉลาด ทั้งสามารถ ทั้งวิสุทธ์
 ทั้งวิมุติ จากตัวตน พันโศกศัลย์
 ตามพระองค์ ได้ไฉน อย่างไรกัน
 ควรพวกท่าน ตรองตรึก นึกได้เอง.

นาควรรค ที่ห้า

๔๑. นาโค.

โอ้พระองค์ ทรงสมญา นาคะประเสริฐ
 พระคุณเลิศ อูปรมา พญาหัตถ์
 ทั้งเข้มแข็ง ทั้งอ่อนนุ่ม พร้อมวิธี
 เกิดความดี ทวีไภววัลย์ สุดพรรณนา.

๔๒. ปนุตเสนโน

โอองค์พระ บรมครู ผู้อิสระ
 กิเลสใด ไม่ปะทะ ไปทุกท่า
 ทุกกาละ ทุกข์ใดใด ไม่บีฑา
 เรียกได้ว่า มีวิเวก เป็นเอกจริง.

๔๓. ชินสญโฆชโน.

โอ้พระองค์ ผู้ทรงสิ้น สิ่งผูกพัน
 ไม่เหลืออยู่ แต่สักขัน วิสุทธียัง
 อารมณ์ใด กิเลสใด ไม่พาดพิง
 จึงแน่วหนึ่ง ไม่โคลงโยก : เป็นโลกอุดร.

๔๔. วิมุตโต.

ไอ้พระองค์ ผู้ทรงพ้น พิเศษแล้ว
 เพราะผ่องแผ้ว จากกองทุกข์ ทุกখনอน
 เพราะกิเลส ทำลายไป ในทุกตอน
 พ้นจากร้อน เหลือแต่เย็น เป็นนิพพาน.

๔๕. ปฏิมนุตโก.

ไอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าปฏิมนัตก
 เพราะปัญญา สารพัน ทุกชั้นฐาน
 เกิดขึ้นเหมาะ เจาะแก่เหตุ ทุกฐานการ
 มีปฏิภาณ ผ่านไปได้ ไม่ติดตัน.

๔๖. โมโน.

ไอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าโมโน
 ความหมายเดียว กับพุทโธ ไม่ผิดผัน
 เป็นมุนี มีโมนะธรรม เป็นสำคัญ
 เครื่องฟาดฟัน อวิชา ผ่าออกไป.

๔๗. ปนฺนชฺไช.

โอ้พระองค์ ผู้มีธง ลดลงแล้ว
 จึงผ่องแผ้ว จากอึดตา มานานุสัย
 ไม่อวดโอ้อ้อ โอหัง ดั่งใครใคร
 ที่ยกธง ขึ้นไสว คั่นใหญ่ยาว.

๔๘. วิตรราโค.

โอ้พระองค์ ทรงปราศ จากราคะ
 เครื่องข้อมติด หลุดละ เปลี่ยนเป็นขาว
 ไม่มีสี ไตใด ให้กลืนขาว
 อย่างที่ขาว โลกข้อม กันมอมแมม.

๔๙. ทนฺโต.

โอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าทนฺโต
 มีทะโม เป็นยอดธรรม ช้าของแถม
 คือสัจจะ จาคะ ขันตี แนม
 ปัญญาแถม ฝึกตนได้ ตั้งใจปอง.

๕๐. นิปุปฺปญฺโจ.

โอ้พระองค์ ทรงทำลาย สายระยาง
 ที่รุงรัง กีดขวาง อย่างห้วยหนอง
 ให้เชือนแซ แก่การเดิน ในครรลอง
 แล้วลอยล่อง สู่จุดหมาย ได้จับไว.

สรุปรวรด ๕.

ทั้งฉลาด ทั้งสามารถ ทั้งไหวพริบ
 จึงเห็นกาล ไกลลิบ ได้แจ่มใส
 ทั้งอดีต อนาคต จดกันไป
 ทุกทุกนัย ก็ถูกต้อง เป็นคลองธรรม.

อิสิสต์มวารรค ที่หก

๕๑. อิสิสต์ตโม

ไอ้พระองค์ ผู้อิสี สัตตมะ
 แสวงจน พบปะ คุณใหญ่หลวง
 เป็นองค์ที่เจ็ด แห่งอิสี ที่เด่นดวง
 สัตว์ทั้งปวง ได้ปรีดา เพราะบารมี.

๕๒. อุกุโ

ไอ้พระองค์ ทรงสัจจ์เหลือ เห็นือความคด
 ไม่มีเท็จ ไม่มีปด ทกวิถี
 กิเลสไว้ ลวงใคร นั้นไม่มี
 สมเป็นที่ อุ่นใจ ไม่ระวาง.

๕๓. เตวิชโซ

ไอ้พระองค์ ทรงพระนาม ว่าไตรวิษช
 มีวิชา ชวลิต ได้ส่องแสง
 รู้จักโลก รู้ช่วยโลก รู้จัดแจง
 ให้โลกแล้ง เลิกโสภ ทุกโลกเย็น.

๕๔. พรหมสตโต

ไอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าพรหมสัตว์
 ทรงเมตตา สารพัด จนสัตว์เห็น
 เป็นพระพรหม ที่เหนือพรหม อุดมเป็น
 ด้วยเชิงเช่น ที่อุดม กว่าพรหมปวง.

๕๕. นุหาคโก

ไอ้พระองค์ ทรงเสร็จ จากการอาบ
 มรรคญาณ ล้างทั้งบาป และบุญหลวง
 สิ้นอาสวะ มีมณะ ที่เด่นดวง
 อันโชติช่วง บริสุทธิ์ หยุดเปื้อนเลน.

๕๖. ปทโก

ไอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าปะทโก
 มีสภาพ พุทฺโธ โผล่ให้เห็น
 พุทธิกรรม แน่วหนัก มีหลักเกณฑ์
 มุ่งความเย็น เป็นนิพพาน สถานเดียว.

๕๗. ปัสสทโท

ไอ้พระองค์ ทรงระงับ ดับสันดาน
 สงบเย็น เป็นนิพพาน ไม่ช้านเสียว—
 ต่ออารมณ์ ไตไต ไม่ยึดเหนี่ยว
 ไม่เปล่าเปลี่ยว เพราะเมตตา วิหารธรรม.

๕๘. วิทิตเวโท

ไอ้พระองค์ ทรงธรรมกิติ วิทิตเวท
 ปัญญาวิเศษ สดพิเศษ ทรงอุปถัมภ์—
 ให้มนุษย์ พ้นหลุด จากกองกรรม
 เพราะเหตุอ่า— นางปัญญา มหาพลัง.

๕๙. ปุรินุทโท

ไอ้พระองค์ ทรงขี้ บურიमार
 คือกิลเลส ในสันดาน พิชณมั่ง
 ให้เหือดแห้ง หายไป ไร้กำลัง
 ทรงสอนสั่ง สวากให้ ทำลายมาร.

๖๐. สกโก

โอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าศากยะ
เป็นหน่อเนื้อ โอกกาคะ อ้นกล้าหาญ
แล้วเป็นจอม สัตว์ทั่ว ทุกจักรวาล
ทรงปาฏิหาริย์ นำสัตว์ ขจัดภัย.

สรุปรวรด ๖.

ทั้งเยือกเย็น ทั้งฉลาด ทั้งอาจหาญ
ทั้งเมตตา มากประมาณ ไม่หวั่นไหว
ทรงชนสัตว์ จากวัฏฏ์วน หันออกไป
อย่างน้อยได้ รุ้ยบั้ง พลงวน.

อริยวรรค ที่เจ็ด

๖๑. อริโย

โอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าอริโย
 พระสัมมา สัมโพ— ธิญาณกล้า
 ตัดกิเลส เหตุแห่งวัฏฏ์ เต็มอัตรา
 ไม่มีข้า— ศึกใดเหลือ เชื้อต่อไป.

๖๒. ภาวิตตโต

โอ้พระองค์ มีพระองค์ อบรมแล้ว
 มีสันดาน ผ่องแผ้ว จากอนุสัย
 ทุกบารมี เต็มล้น จนพระทัย—
 วิมุติไกล จากวัฏฏ์วน พันวายเวียน.

๖๓. ปตติปตโต

โอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าปตติปตต์
 เพราะลุดึง ธรรมสัจจ์ สุขเสถียร
 กองกิเลส สุกฤษัย ไม่เบียดเบียน
 ทุกข์เกษยณ เป็นนิพพาน กาลนิรันดร์.

๒๔. เวैयाกรโณ

ไอ้พระองค์ ทรงเผยอรรถ อย่างชัดแจ้ง
ซึ่งความลับ รุนแรง แห่งทุกข์ชั้น
ให้ห่มสัตว์ สลัดได้ ไม่ติดพัน
ได้พากัน พันโศก โลกวิไล.

๒๕. สติมา

ไอ้พระองค์ ทรงพระนาม สติมา
เพราะเหตุว่า มีสติ เป็นวิสัย
อวิชา ไม่อาจจู่ สู่พระทัย
ทุกข์น้อยใหญ่ ไม่อาจเกิด กวนกมล.

๒๖. วิปัสสี

ไอ้พระองค์ ทรงสมญา วิปัสสี
ความตื่นมี ในความหลับ ไม่สับสน
อิริยา— บถใดใด ไม่มีดมนท์
พระทศพล ญาณมี ทุกวัน

๖๗. อนภินโต

ไอ้พระองค์ ทรงสมญา อะนะภินัต
 น้ำพระทัย ไม่ตระหวัด ไม่เหหัน
 ไม่แพบฟุบ หุบเหี้ยว เพราะเกี่ยวพัน—
 อารมณ์อัน ไม่อภิมรย์ ระทมใจ.

๖๘. โน อปณโต

ไอ้พระองค์ ทรงมี กมลจิต
 ไม่อาจฟุ้ง แต่สัณนิต ในทุกวิสัย
 ความยั่วแห่งอารมณ์ ระดมใส่
 สักเท่าใด ใจไม่ฟู, อยู่อย่างเดิม.

๖๙. อาเนโซ

ไอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าอาเนช
 เขี่ยอกิลส สักเท่าไร มาใส่เสริม
 น้ำพระทัย ไม่หวั่นไหว ไม่ถูกเติม
 ไม่ลดเพิ่ม แต่สัณนิต จิตถาวร.

๗๐ วสีปุตโต

ไอองค์พระ จอมมุนี วสีปัตต์
 สามารถตัด เชื้อกิเลส เป็นเหตุถอน
 พระองค์ออก จากอำนาจ ตัสมร
 ที่เคยรื้อน กลับหาย กลายเป็นเย็น.

สรุปรวรรค ๗

ทั้งมีพลัง ทั้งตั้งมั่น ทั้งขันแข็ง
 ทั้งส่องแสง สัตว์ทั้งหลาย ได้มองเห็น
 ธรรมทั้ง ^๔ ถึงได้ ทุกประเด็น
 ความล้ำเคญ เสราโศก วิโยกไกล.

สัมมัคคตวรรค ที่แปด

๗๑. สมมคฺคโต

โอ้พระองค์ ทรงสมญา สัมมัคคะโต
 สัมพุทฺโธ ผู้สหาย แห่งสัตว์ผอง
 เมตตาสัตว์ ทรงทำนุทุก ทำนอง
 อยู่ในคลอง แห่งธรรม นำปลอดภัย.

๗๒. ฌายี

โอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าฌายี
 ความเพ่งมี สูงสุด พุทฺธวิสัย
 เพ่งสมณะ จิตมั่นคง และว่องไว
 เพ่งปัญญา สว่างไสว ได้รู้จริง.

๗๓. อนนุคตานุตโร

โอ้พระองค์ ดำรงจิต เหนือกิเลส
 ทุกประเภท ไม่กลับ มาสู่สิ่ง
 หายหน้าไป เปรียบได้ ดังฝูงลิง—
 ที่ถูกยิง ตายหมด งตหลอกใคร.

๗๔. สุทุโธ

โอ้พระองค์ ทรงมี บริสุทธิ์
 เพราะวิมุตติ จากกิเลส ทุกวิสัย
 จากกองทุกข์ ทุกชนิด ไม่ติดพระทัย
 ดั่งน้ำกลิ้ง จากใบ ปทุมมา.

๗๕. อสีโต

โอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าอะสิต
 เพราะมีจิต ลุกระทั่ง วิสังขาร
 ไม่อาจเป็น หลักแหล่ง แห่งอวิชชา
 ทั้งทิฏฐิ และตัณหา ไม่เกาะกุม.

๗๖. อปฺปรีโต

โอ้พระองค์ ไม่ทรงมี ที่หวาดกลัว
 เพราะไม่มี ตนต้ว ที่มีวสุม—
 แห่งความอยาก ความติด ชีวิตรุม
 จะประชุม ตัวยุ และของกู.

๗๗. ปวีจิตโต

โอ้พระองค์ ทรงมี ความวิเวก
เป็นธรรมเอก สงบสิ้น กิเลสอยู่
ในภายใน ไม่มียึด ซึ่งธรรมคู้
ภายนอกสู่วิเวกได้ ไม่่วนวาย.

๗๘. อคฺคปฺปตฺโต

โอ้พระองค์ ทรงพระนาม อคฺคปะตต์
ทรงอุธรรม สารพัด ตามมุ่งหมาย
ล้วนสูงสุด เป็นโลกุตร์ แห่งธรรมกาย
เรียกว่าได้ สิ่งเลิศสุด วิมุติประจำ.

๗๙. ตินฺนโณ

โอ้พระองค์ ทรงพระนาม ว่าตินฺนโณ
ตั้งผูกผแผ่ ข้ามสมุทร สุดลี้กล้า
คือข้ามทั้ง กองกิเลส และกองกรรม
การกระทำ เป็นเพียง กิริยา.

๘๐. ดารยน์โต

ไอ้พระองค์ ทรงชนสัตว์ ข้ามสมุทร
ให้พ้นหลุด จากห้วง แห่งสังสาร
คือไม่เกิด กิเลสอยู่ ทางหู ตา วลา
เลยได้นำม สมญา ว่าดารยน์โต.

สรุปวรรค ๘

ทั้งข้ามเอง ทั้งช่วย ผู้อื่นข้าม
ถึงที่สุด แห่งความ สุกฤษดิ์
ทั้งงามดี ทั้งสดใส ในอนันต์—
แห่งนิรัน— ครภาพ ทรงทราบเอง.

สันตวรโรค ที่แก้

๘๑. สนโต

ไอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าสนโต
มีมโน กายา วาจาผอง
ร่างบได้ เพราะไม่มี กิเลสครอง
อาสวะ ไม่ไหลนอง อีกต่อไป.

๘๒. ฐริปญโย

ไอ้พระองค์ ทรงบัญญัติ อันหนาแน่น
เปรียบดังแผ่น พสุธา ให้อาศัย
หรือบัญญัติ ผ้าทะเล แผ่นดินไป
หรือทนต่อ อารมณได้ ดุจแผ่นดิน.

๘๓. มหาปญโย

ไอ้พระองค์ ทรงบัญญัติ มหาศาล
ทุกเหตุการณ์ ทรงทราบได้ ดังถวิล
บัญญัติสูง บัญญัติลึก บัญญาอจินตย์
เป็นมุนินทร์ จอมบัญญัติ แก่กล้าจริง

๘๔. วิตโลโก

โอ้พระองค์ ทรงปราศ จากความโลภ
ไม่อ้อมโอบ อารมณ์ใด ไว้อู้อึง
อุปาทาน ทุกทุกแบบ ไม่แอบอิง
แต่สักสิ่ง ว่าตัวเรา หรือของเรา.

๘๕. ตถาคโต

โอ้พระองค์ ทรงสมญา ตถาคต
มีญาณจรด ถึง "ตถา" ชำความเขลา
เข้าถึงแดน นิรันดร สอนพวกเรา
เหมือนเทือกเถา แห่งพระองค์ ผู้ทรงญาณ.

๘๖. สุขโต

โอ้พระองค์ ทรงพระนาม พระสุคต
ด้วยปรากฏ ว่า "ไปดี" ทุกสถาน
ขั้นสุดท้าย ได้ถึง ซึ่งนิพพาน
เรียกว่าการ "ถึงดี" มีแต่เย็น.

๘๗. อปฺปฏิปกฺคโล

โอ้พระองค์ หาไม่ได้ ผู้ใดเปรียบ
เป็นคู่เทียบ หรือคู่ทำ หาไม่เห็น
ทรงอยู่นั่น รบรุก ทุกประเด็น
อยู่นั่นเช่น เเชิงกระเทียบ หรือเปรียบเปรย.

๘๘. อสโม

โอ้พระองค์ ไม่ทรงมี ผู้ที่เสมอ
ใครเผยอ เทียมพระองค์ ก็ทรงเฉย
ที่ดีกว่า ไม่มีท่า จะมีเลย
พวกเราเอ๋ย โชคดี ที่มีพระองค์.

๘๙. วิสารโท

โอ้พระองค์ ทรงพระญาณ อันแก่ล้ากล้า
เรียกได้ว่า วิสา-รท บทประสงค์
สิ่งใดใด ทรงทราบได้ ดังจำนง
จึงได้ทรง ทราบสิ้น สรรพธรรม.

๙๐. นิปุโณ

ไอ้พระองค์ ทรงปัญญา ละเอียดอ่อน
 ทุกชั้นตอน ช่วยชุบ อุปถัมภ์
 ให้ทรงชนะ กองกิเลส และกองกรรม
 ทุกสตั้มภ์ ทลายลง ตรงนั้นแล.

สรุปรวรด ๙

ทั้งแก้วกล้า ทั้งปัญญา ละเอียดอ่อน
 ทั้งลึกซึ้ง ทุกชั้นตอน ทุกกระแส
 แม่หม่มาร ไคไค ใฝ่รังแก
 หรือเข้าเหย่ ก็พินาศ ปราศไปเอง.

ตณห์จฉิทวารวด ที่สิบ

๙๑. ตณห์จฉิทโ.

โอ้พระองค์ ทรงทำลาย ช่ายตณหา
ดั่งพญา ปักษี มีฤทธิ์ใหญ่
ทำลายบ่วง แห่งวิญญู ละทุกข์ไกล
อารมณ์ไหน ก็ไม่มี ที่พันพาน.

๙๒. พุทฺโธ.

โอ้พระองค์ ทรงพระนาม ว่าพุทฺโธ
เพราะมีโพธิ์ — ธิปัญญา อันกล้าหาญ
เป็นผู้ต้น จากหลับ อันเนิ่นนาน
แล้วเบิกบาน สดสวย ด้วยปัญญา.

๙๓. วิตฺธูโม.

โอ้พระองค์ ทรงออก จากหมอกควัน
ที่เคยกัน ดวงใจ ไว้แน่นหนา
คือหมอกแห่ง โมหะ อวิชชา
ไม่กลับมา มีตมณฑ์ ผ่านพ้นไป.

๙๔. อนุปลิตโต.

ไอ้พระองค์ ไม่ทรงติด ในตังเหนียว
 ที่สัตว์โลก เกาะเกี่ยว แต่ไหนไหน
 คือตันทา และทิวฐิ วิมุติไกล
 ไม่เป็นภัย ดังเช่นตัง รังนกตาย.

๙๕. อาหุเนยโย.

ไอ้องค์พระ อาหุเนย— ยะบุคคล
 เป็นบ่อเกิด แห่งกุศล แก่สัตว์หลาย
 ไทยทาน เกิดบุญ คุณมากมาย
 มีพระกาย เป็นนาบุญ โลกอุ่นใจ.

๙๖. ยกฺโข.

ไอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่าเป็นยักษ์
 แปลกหนัก บางคน ก็สงสัย
 ความจริงคือ สัตว์ต้องกลัว ทั่วโลกภัย
 ต้องบูชา สุดใจ ได้เชื่อฟัง.

๔๗. อุตตมปุคฺคโล.

ไอ้องค์พระ ปัญญาคม อุดมบุรุษ
 เป็นมนุษย์ งามปลอด ยอดอรหัง
 เพราะลุดึง ซึ่งนิพพาน กิเลสพัง
 เป็นสรณะ มนุษย์ทั้ง เทพและพรหม.

๔๘. อตุโล.

ไอ้พระองค์ ทรงพระคุณ ไม่วัดได้
 เหนือการเปรียบ การบรรยาย ให้เสียงขรม
 เหตุว่ามี สัจจุมตา เป็นอาคม
 โลกนิยม พระคุณเห็น เป็นอดุลย์.

๔๙. มหนโต.

ไอ้พระองค์ ทรงสมญา ว่ามหันต์
 เพราะคุณอัน ล้ำเลิศ ประเสริฐสุนทร
 ทั้งลึกซึ้ง ใหญ่หลวง กว่าปวงคุณ
 ทั้งค่าจุน โลกกว้าง ว่างทุกขภัย.

๑๐๐. ยสคฺคปฺปตฺโต:

โธพระองค์ ทรงมี กิตติยศ
 กิตติศัพท์ ปราภฏ โลกไหนไหน
 กิตติคุณ ร่ำระบือ เลื่องลือไกล
 โลกน้อยใหญ่ ล้วนเคารพ ครบไตรทวาร.

สรุปรวรรค ๑๐.

ทั้งเรื่องยศ เรื่องเดช เรื่องกิตติศัพท์
 ท้าวไควลย์ ยอมรับ สมณสาส์น
 ไว้เป็นหลัก ปฏิบัติ ชัดสันดาน
 มณีพพาน เป็นที่หมาย ฝ่ายอนันต์.

สรุปลอบาฬิพุทธคุณ ๑๐๐ บท

อุบาลี พุทธคุณ หนุนให้คิด
มีนิमित ร้อยรส บทแตกผัน
หากผู้ใด ทำในใจ ไว้ทุกวัน
จะพากัน แน่นหนัก รักพระองค์.

แม้เพียงแต่ ท่องบ่น สาธยาย
ก็บังเกิด ผลได้ ตามประสงค์
มีศรัทธา ปสาทะ ประสะลง
อย่างมั่นคง เป็นอเวจจับ— ปล้ำทธา.

ในพระพุทธ ในพระธรรม ในพระสงฆ์
ให้เกิดองค์ อริยกัณ— ตศีลกล้า
ครบเป็นองค์ โสตาปัต— ตียังคมา
มันต่อหน้า อมตะ มหาทวาร.

ต่อแต่นั้น มีแต่ จะก้าวไป
ไม่มีอะไร อะไร จะตายด้าน
จะเข้าสู่ อมตะ มหานิพพาน
ได้ตามกาล อันสมควร ถ้วนทุกคน

အထွေထွေအကျဉ်းချုပ်

အထွေထွေအကျဉ်းချုပ်

အထွေထွေအကျဉ်းချုပ်

အထွေထွေအကျဉ်းချုပ်

အထွေထွေအကျဉ်းချုပ်

အထွေထွေအကျဉ်းချုပ်

အထွေထွေအကျဉ်းချုပ်

အထွေထွေအကျဉ်းချုပ်

အထွေထွေအကျဉ်းချုပ်

အထွေထွေအကျဉ်းချုပ်

အထွေထွေအကျဉ်းချုပ်

အထွေထွေအကျဉ်းချုပ်

အထွေထွေအကျဉ်းချုပ်

အထွေထွေအကျဉ်းချုပ်

အထွေထွေအကျဉ်းချုပ်

အထွေထွေအကျဉ်းချုပ်

အထွေထွေအကျဉ်းချုပ်

รายชื่อหนังสือ
ชุดหมอนลื้อ

อันดับ	เรื่อง	พิมพ์ครั้งที่
๑.	พระพุทธรูปค้ำกลอน	๔
๒.	การศึกษาคืออะไร ?	๑
๓.	การงานคืออะไร ?	๑
๔.	ทรัพย์สินสมบัติคืออะไร ?	๑
๕.	สิ่งที่ดีที่สุดในชีวิตสำหรับมนุษย์	๑
๖.	ปัญหาที่เกิดจากการศึกษาไม่สมบูรณ์แบบ	๑
๗.	ปวารณา และธรรมะในฐานะสิ่งที่ต้องศึกษา	๑
๘.	ชาติในปฏิจกสมุปบาท	๑
๙.	ทางออกที่ ๓ แห่งยุคปัจจุบัน	๑
๑๐.	การบวชคืออะไร ?	๑
๑๑.	ศาสนาคืออะไร ?	๑
๑๒.	ตัวตนคืออะไร ?	๑
๑๓.	อานาปานสติภาวนา	๑
๑๔.	ธรรมะในฐานะสิ่งที่ต้องศึกษา ทั้งชนิดมีตัวตนและไม่มีตัวตน	๑

© 1900 by the Board of Trustees of the University of Illinois

